

Zsinati megújulás. Opus Mystici Corporis Verlag, Bécs 1977, 48 oldal. Szerkesztette Dr. Török Jenő.

Fennállása 20. évét a Zsinat jegyében fejezte be a népszerű kiadványt. A közismert francia katolikus folyóirat, a „Fêtes et Saisons” két különböző számából vett és összefűzött válogatásról van szó. Az egyik 1969-ben jelent meg ezzel a címmel: „Mi történik az Egyházban?” Komoly, sokszor éles kérdésfelvetésekkel igyekszik a zsinat utáni válságot és annak okait szemügyre venni. Az 1977 januári szám ismét visszatér a témához, de sokkal pozitívabb elemzéssel: „Megváltoztatta-e a Zsinat az Egyházat?” Helyesen tette a szerkesztő, hogy ezt a kitűnő áttekintést teljes egészében közölte, mégis az előző számnak csak egy részét. Az eddigi zsinatok rövid áttekintése és a II. Vaticanum lefolyásának és eredményeinek összefoglalása után az előttünk fekvő kiadványnak majdnem pontosan a fele a zsinati okmányok tematikus ismertetése olyan szakértők tollából, akik maguk is tevékeny résztvevői voltak a zsinatnak. Ezek az ismertetések egyfelől kiemelik az illető dokumentum vezérelveit, másfelől igyekeznek tisztázni az ezekkel kapcsolatos félreértéseket. Tehát mintegy visszavetítik a zsinat utáni idők tanulságainak fényét magára a Zsinatra. Mintái lehetnének ezek az elemzések a színvonalas, mégis könnyen érthető népszerűsítő teológiának. Kár, hogy a „fényező” csak néhány témakörre irányul, s ezekből olyanok maradtak ki, mint a Dei Verbum vagy a missziós dekrétum. Érdemes lett volna megfelelő munkatársak főkérésével kiegészíteni a sort.

A magyar változat kiállítását minden elismerés megilleti. Kétszínnyomású nagy betűi, levegős beosztása, a gondosan összeválogatott és sok magyar vonatkozással kiegészített képanyag csak úgy kínálja magát az olvasónak. Csupán a hozzáértő veszi észre, mennyi megfontolt és türelmes aprómunka rejlik mögötte.

A kiadvány annak jegyében áll, amit a befejező elmélkedés így foglal össze: „Nem törődhetünk bele az olyan viszálykodásokba, amelyek nevétségessé tesznek bennünket még magunk előtt is, és értéktelenné a hitetlen világ szemében . . . Határozott reménységünk, hogy maga Jézus Lelke sugalmazta a Zsinatot, aki továbbra is biztos vezetőnk marad. A Szentlélek mindig tevékenykedik Egyházában.”

Kis közös zsolozsma. Opus Mystici Corporis Verlag, Bécs 1978, 48 o.

Miután a kiadó 1977-ben megjelent „Kis Zsolozsma” c. füzetét rövidesen elfogyott, ezzel a kis füzetrel szeretné áthidalni az igényeket a végleges szöveg megjelenéséig. A hivatalos magyar szöveg ui. még jelentős átdolgozásnak lesz alávetve. A válogatás minden napra egy-egy vesperást, hozzá még a vasárnapi laudest tartalmazza. A kiadó kedvesen azt kéri, hogy olvasóik egy zsolotárt imádkozzanak szándékai megvalósulására. Megadjuk!

S. M.

Jakob Mitterhöfer: Thema Mission. Herder 1974, 182 o.

Az európai kolonializmus végetértével, az afrikai és ázsiai egyházmegyéek felállításával sokak számára új arcot öltött a missziók világa. A pápai missziós művek ausztriai vezetőjének kicsiny, de magas könyve próbál elméleti és gyakorlati útmutatást nyújtani a mai missziós feladatok megértéséhez.

Nagyobbik része az újabb katolikus és protestáns teológiai-biblikus irodalom kiértékelésén keresztül vezet el a II. vatikáni zsinat gondolatáiig. Felhívja a figyelmet, hogy ne igyekezzünk mai kategóriákat belemagyarázni a régi, pl. őszövetési szövegekbe. Bár a babiloni fogság után tudatossá lett, hogy a nemzetek Izraelhez jönnek, sőt prozelita mozgalmak is jelentkeztek (vö. Mt 23,1.), Izrael nem kapott missziós megbízatást. „Az ő feladata: mint kiválasztott nép élni, és így Isten dicsőségét a nemzetek előtt megvilágítani” (32).

A népeknek szóló ígélet nem Izrael létének kiteljesedése, hanem új ígélet Krisztusban. Ennélfogva az őskeresztény misszióknak független gyökere van: Jézus Krisztus. A vallástörténeti iskola felfogásával ellentétben szerzőnk hangsúlyozza: „Jézus fellé-

pése és üzenete az őskereszténység és a misszió történetének legelemibb feltételeihez tartozik" (54). S bár szerinte másodrangú kérdés, hogyan ítélte meg maga Jézus a pogányok misszionálását, kétségtelen, hogy tanítványait engedte részesedni messiás, feladatában, — s ezt mint küldetést kell értelmeznünk. „A földi Jézus” tekintetbe vétele nélkül az Egyház és a misszió elszakad kiinduló pontjától.

Az ősegyház tudatában van küldetésének, amit elsősorban Mt 28,18-20 és Jn 20,21 fejez ki. „A küldetés nem egyike az Egyházra bízott feladatoknak, hanem lényegbe vágó jegye” (62). Járulékos kérdés, hogy ki mellett tölti be feladatát: még nem keresztényeknél, vagy már megkereszteltelnél. A konkrét helyzetek vizsgálata és értelmezése vezet a misszió teológiájához és megértéséhez. Így érthető, hogy bár az Egyház mindig élte ezt a küldetést, maga a „misszió” szó újkeletű: az újvilág felfedezésével és gyarmatosításával járó keresztény hithirdetést jelöli, — a történelmi sajátosságok jegyeivel: az európai egyház (konkrétan és jogilag a pápa) küld hivatásos misszionáriusokat a tengeren túlra, akik ezt a küldetést mint életfeladatot vállalják (65).

A zsinat előtti teológiát a könyv három irányba csoportosítja: voltak, akik Isten kezdeményezését helyezték a középpontba (pl. trinitárius szempontból: A. Rétif, vagy teocentrikusan: a protestáns Vicedom), mások az Egyház építését hangsúlyozták (pl. a löveni Pierre Charles), vagy pedig az üdvösségtörténeti beárlást tartották döntőnek (pl. Wiedenmann). A II. vatikáni zsinat és az újabb irodalom (itt főként L. Rützi: Zur Theologie der Mission, Kaiser-Grünwald 1972 c. művére támaszkodik a szerző) le akarja győzni a fenti elméletekben rejlő egyoldalúság veszélyét, és mindazt, ami ebből következhethet, mint pl. hogy a misszionálás csak egyesek feladata, vagy hogy a pogányok misszionáriusok nélkül nem üdvözülhetnének. A zsinat megtartotta a „misszió” szót, bár ez könnyen a kolonializmusra emlékeztet, mivel nehéz mással helyettesíteni, de kiemeli mind a „missio Dei” szempontját, mind pedig ekkleziológikus jellegét. Minthogy az Egyház most elsősorban mint „jelvalóság” értelmezi önmagát a mai világ számára, „a missziót úgy jellemezhetjük, mint az Egyház jelenné válását, amennyiben a világ üdvösségének szentsége” (88). A „világmisszió” tehát azt jelenti, hogy „az egész Egyház viszi az evangéliumot az egész világnak.” Ezért használja a zsinat a „népek” (gentes) kifejezést a „pogányok” (gentiles) helyett: a misszionális kidomorítja, hogy nem annyira az egyének üdvösségéről van szó, hanem a népek kulturális, vallási és történelmi sajátosságainak az evangéliummal való szembesítéséről. Ennélfogva az egyház minden közösségének, a hitközségeknek kell misszionáriusnak lenni. Nem avval, hogy évente egyszer kirakatba helyezik a „missziókat”, hanem összes tevékenységükben: a vasárnapi igehirdetésben, a hitoktatásban, az imákban, a családgondozásban . . . „A misszionárius egyházközösség az Egyház és a misszió megújulásának kritikus elve.” „Az út belülről kifelé vezet: a misszionárius egyházközösségtől a misszionáló közösséghez.” Ezért mondhatjuk, hogy az Egyház képviseli a világ üdvösségét; „ez a képviselőlet ösztönzi, hogy az emberiséggel elérse az Atyával való egységét Krisztusban” (93).

A második, gyakorlati részben néhány pontot említ, ahol a misszionárius egyházközösség kidomoríthatja küldetését. Mintákat nyújt a szentmise igeliturgiájához, a bevezető szavaktól (pl. Krisztus Király ünnepén, imahéten, apostolok és szentek ünnepén) a homíliáig (évi terv), s egyéb alkalmakra (imák és továbbképzés). Az utolsó fejezet gyakorlati, irodalmi és segédesszközökre vonatkozó utalásokat tartalmaz. Így a kis könyv, bár elsősorban a német nyelvterület igényeit veszi figyelembe, igen hasznos indítékokat nyújthat minden lelkipásztornak.

Eke B. Antal

Fritz Lobinger: *Auf eigenen Füßen: Kirche in Afrika.* (A saját lábán megálló afrikai egyház.) Patmos Verlag, Düsseldorf 1976, 120 o.

Már megszoktuk, hogy a missziós könyvekben sok a romantika meg a toborozni akarás. Nem egyszer túlságosan ideális színekben rajzolják elénk a missziók jelenét és jövőjét. De ennek a könyvnek nyugodtan adhatnánk ezt a címet: Misszió illúziók nélkül.